

Les edicions i traduccions del tractat de vampirisme de Calmet

L'obra més famosa sobre vampirisme és sense dubtes la *Dissertations ... sur les revenans et vampires de Hongrie, de Boheme, de Moravie, & de Silesie*, especialment el segon volum, que és el dedicat al tema dels upirs.

Des que l'obra de Calmet va aparèixer el 1746, diverses han estat les edicions i traduccions que s'han produït. El mateix teòleg del Ducat de Lorena va veure com apareixien publicades, en només cinc anys, dues noves edicions en francès, el 1749 i el 1751, que van incloure modificacions i correccions. Existeixen traduccions a 5 idiomes: alemany, italià, anglès, espanyol i hongarès. En alguns casos aquestes versions es limiten al segon volum; i en altres, versen tot el tractat sobre els apareguts.

Comptant les edicions íntegres de l'obra i les parcials, sumen un total de 25¹. No hi ha cap altra monografia sobre el tema que li faci ombra, pel que fa al nombre d'edicions. Cronològicament parlant, s'agrupen en tres èpoques clarament diferenciades (taula 1). La primera es correspon en el moment de publicació de l'original en francès, de les seves noves edicions i de les traduccions a l'alemany, italià i anglès motivades per l'impacte d'una obra dedicada als vampirs escrita per un reputat erudit. La segona, a meitat del segle XIX, agrupa dues edicions en alemany i una altra en anglès, aquest últim cas amb una nova traducció. Aquestes tres versions semblen respondre a un interès més general en les manifestacions dels esperits i del diable. La tercera època de publicacions, en la qual encara estem immersos, recupera amb intensitat l'interès pels vampirs, comercialitzant-se amb èxit noves edicions en alemany, anglès i italià de les veteranes traduccions. Paral·lelament, s'han reeditat el segon volum en francès, en alemany i en anglès, alhora que es traduïa a l'espanyol i a l'hongarès.

Taula 1. Agrupament cronològic de les edicions de Calmet

Època	Nombre d'edicions
Meitat del segle XVIII	9
Meitat del segle XIX	3
Des de l'últim quart del segle XX fins a l'actualitat	13

Pel que fa les llengües, la que compta amb més edicions és l'alemanya (Taula 2), per sobre de la francesa que de fet no disposa de cap reedició completa actual de l'obra, i només va haver d'esperar a 1986 per tenir una traducció del segon volum.

Taula 2. Distribució de les edicions segons la llengua

Llengua	Nombre d'edicions
Alemany	9
Francès	6
Anglès	5
Italià	3
Espanyol	1
Hongarès	1

De les 21 edicions, descomptades les quatre primeres originals de Calmet, 6 han publicat només el segon volum, mentre que les altres inclouen textos dels dos volums.

La taula 3 mostra que la segona edició francesa, la de 1749 és la que compta amb més versions traduïdes i/o modernes, per incloure les franceses de finals de l'últim quart del segle XX. En canvi, si comptem el nombre de traduccions, les tres edicions de 1946, 1949 i 1951 han estat traduïdes dos cops.

Taula 3. Procedència de les traduccions i versions modernes.

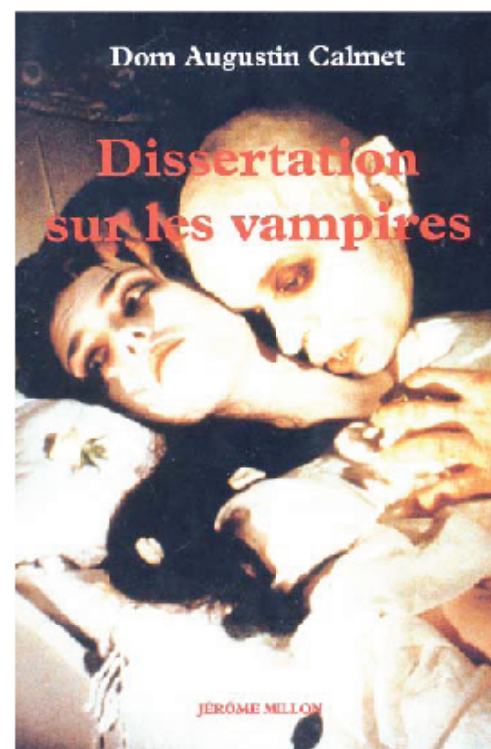
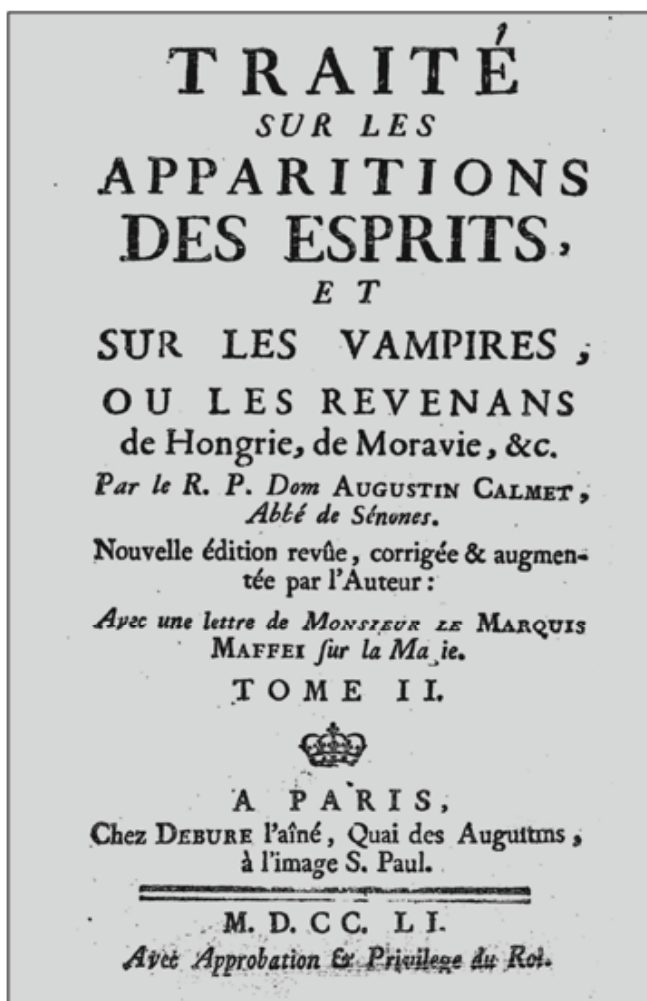
Edició	Nombre d'edicions Traduïdes i/o modernes	Nombre de traduccions diferents
1a edició (1946)	2	2
2a edició (1949)	11	2
3a edició (1951)	7 (5 + 2 en francès)	2

A continuació donem algunes dades de les edicions agrupades per llengües, segons l'ordre d'aparició de la primera edició en cadascuna, i finalment un annex cronològic amb les referències a totes elles.

Francès

Es tracta de la llengua en la qual va aparèixer l'edició original de París sota el títol de *Dissertations sur les apparitions des anges, des démons & des esprits, et sur les revenans et vampires de Hongrie, de Boheme, de Moravie, & de Silesie...* La segona edició de 1749 es va publicar a Einsiedeln (Suïssa), revisada, corregida i augmentada. El títol ha canviat a *Dissertations sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie...*, és a dir, sense els «àngels i dimonis». La tercera de 1751, també augmentada, de nou a París, mantenint el títol, a l'igual que una quarta de 1759, lleugerament modificada, apareguda quan Calmet ja era mort i per iniciativa del seu nebot Dom Fangé a Sénones.

La reedició moderna de l'obra de Calmet es va fer esperar molt anys, fins

Edicions en francès de 1751, a l'esquerra, i de 1998.

el 1986 en què es va publicar el segon volum a Grenoble, amb presentació i edició literària de Roland Villeneuve. L'any 1998 es va publicar una nova edició del llibre.

Alemanya

La primera llengua a la qual va ser traduïda va ser l'alemany sota el títol *Gelehrte Verhandlung der Materi von Erscheinungen der Geisteren und denen Vampiren in Ungarn und Mähren*. L'obra va veure la llum a Augsburg [Augsburg] l'any 1751 impresa per Matthias Rieger i es basa en la segona edició en francès de 1749. Pel notable èxit de l'obra el llibre va ser reeditat l'any següent i de nou el 1757 amb alguns afegits sobre el tema que no figuren a les edicions franceses.

Tenim constància d'una nova versió de l'any 1837 titulada *Abhandlung über Erscheinung der Geister* amb comentaris i estampes escollides pel vicari de Tettenhausen am Waginger See (Baviera), Simon Buchfelner (1786-1865). El text, publicat a Munic, es basa en la traducció de la versió de 1749. Pocs anys després, el 1855, George Joseph Manz ofereix una versió titulada *Über Geistererscheinungen* basada en la mateixa traducció i impresa a Regensburg².

L'any 1976 es va editar una reedició a Hamburg del segon volum de l'obra de Calmet seguint la primera edició alemanya sota el títol de *Des hochwürdigen Herrn Augustini Calmet, Abt zu Senon, Ord.S.Bened., Gelehrte Verhandlung von denen sogenannten Vampiren oder zurückkommenden Verstorbenen in Ungarn, Mähren*.

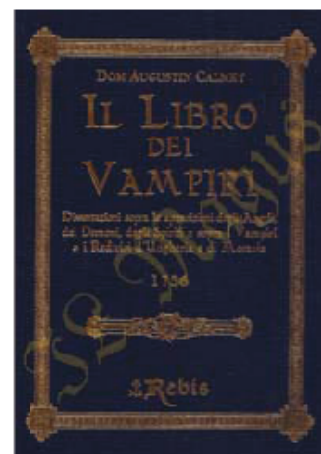
A dalt, a l'esquerra, edició alemanya de 1752.

A la pàgina següent, a dalt a l'esquerra, edició del 2006 anotada pels Silberschmidt. A dalt, a la dreta, edició de 1976.

A baix, a la dreta, edició de 2006 amb prefaci de Benecke; i, a l'esquerra, edició austríaca de 2005.

Italià

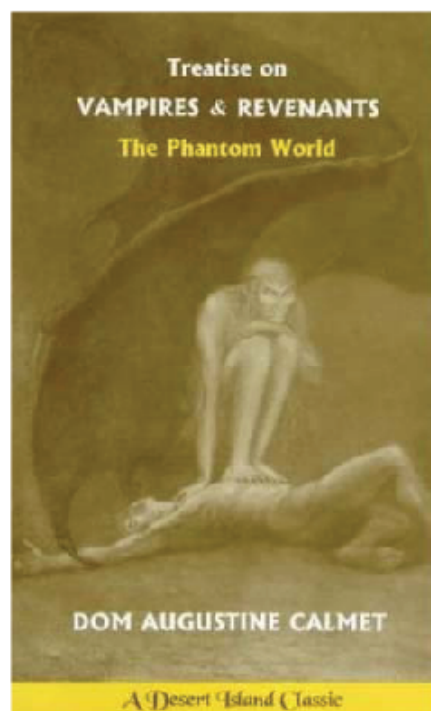
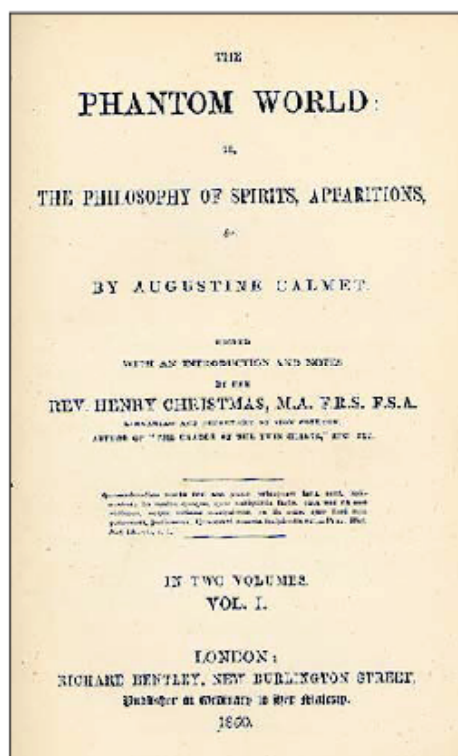
La traducció a l'italià va aparèixer a Venècia l'any 1756, basada en la segona edició francesa amb el títol *Dissertazioni sopra le apparizioni de' spiriti, e sopra i vampiri, o i redivivi d'Ungheria, di Moravia*. L'any 1986 es va publicar una edició facsímil. Més recentment (2004), l'editorial Rebis va treure una edició limitada a cura de Pier Luca Pierini R., amb el títol *Il libro dei vampiri. Dissertazioni sopra le apparizioni degli angeli, dei demoni, degli spiriti e sopra i vampiri o i redivivi d'Ungheria e di Moravia*.

Anglès

L'anglès és l'únic cas en el qual s'han realitzat dues traduccions independents. La primera, anònima, va ser impresa M. Cooper a Londres l'any 1759 sota el títol de *Dissertations upon the apparitions of angels, dæmons, and ghosts, and concerning the vampires of Hungary, Bohemia, Moravia, and Silesia*. Com el títol reflecteix, es basa en la primera edició en francès.

L'any 1850 va aparèixer una segona versió, de la mà de l'erudit i clergue Henry Christmas (1811-1868) basada en l'edició completa de l'obra de 1751. Christmas va modificar totalment el títol que va passar a ser *The Phantom World: the philosophy of Spirits, Apparitions* afegint-hi a més una extensa introducció i notes.

A dalt, edició en italià de 2004.

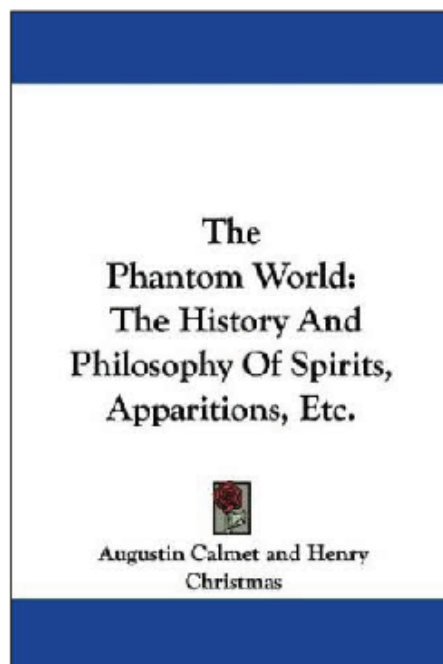
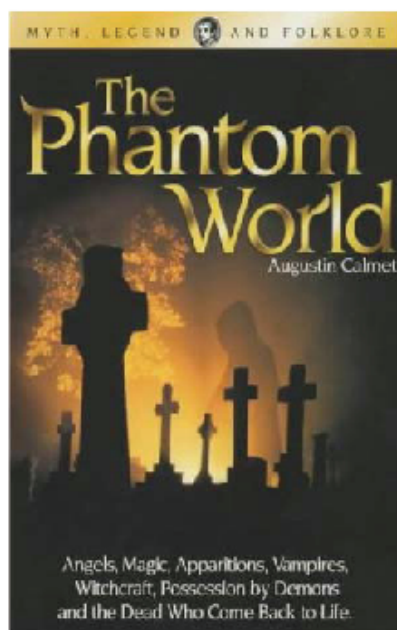
A l'esquerra, edició en anglès de 1850.

A la dreta, edició de 1993.

El 1993 es va publicar el segon volum, també a Anglaterra i a càrrec del doctor Clive Leatherdale (n. 1949) sota el títol *Treatise on Vampires and Revenants: The Phantom World*.

L'any 2001, amb la col·laboració de la *Folclore Society* britànica, va ser reeditada íntegrament la traducció de Christmas, ara agrupada en un sol volum, encara que van ser suprimides les seves pròpies aportacions, així com diversos afegits de l'edició de Calmet de 1751.

Més recentment, el 2007 a Whitefish, els EUA, s'ha reimprès en un sol volum l'edició de 1850.

Edicions en anglès de 2001, a l'esquerra; i, de 2007, a la dreta.

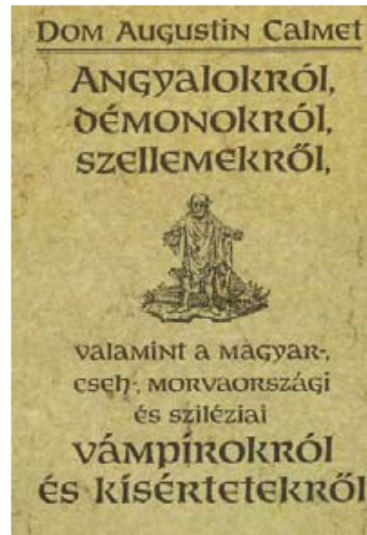
Espanyol

L'any 1991, Lorenzo Martín del Burgo tradueix a l'espanyol el segon volum basant-se en l'edició francesa de 1751 i amb un epíleg del mateix Martín.

Hongarès

La versió en hongarès es deu a Ildikó Lőrinszky i va aparèixer l'any 1992, amb una introducció de László Ferenczi. Està basada en la primera edició de 1746 i es veu força curta, però no podem destriar si la traducció és o no completa.

Jordi Ardanuy

Edicions en espanyol i hongarès.

Notes

¹ No incloem aquí treballs que reproduueixin, ni que sigui extensament, el tractat de Calmet. Aquest seria el cas del text en txec *Dom Calmet a jeho Pojednání o upírech* (2006), de Jaromír Kozák (Olomouc: Fontána).

² Alguna d'aquestes dues edicions, o potser les dues, podrien contenir només una selecció de materials, però no podem determinar ara per ara amb exactitud aquest punt, perquè no hem pogut consultar versions íntegres d'aquests volums.

Annex

1. Augustin Calmet (1746). *Dissertations sur les apparitions des anges, des démons & des esprits, et sur les revenans et vampires de Hongrie, de Boheme, de Moravie, & de Silesie*, 2 vols. Paris: Chez de Bure l'aîné.
2. Augustin Calmet (1749). *Dissertations sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie*. 2a edició, 2 vols Einsiedeln (Suïssa): Jean Everhard Kälin.
3. Augustini Calmet (1751). *Gelehrte Verhandlung der Materi von Erscheinungen der Geisteren und denen Vampiren in Ungarn und Mahren*. Augsburg: Matthias Rieger.
4. Augustin Calmet (1751). *Dissertations sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie*. 3a edició, 2 vols. Paris: Chez de Bure l'aîné.
5. Augustini Calmet (1752). *Gelehrte Verhandlung der Materi von Erscheinungen der Geisteren und denen Vampiren in Ungarn und Mahren*. Augsburg: Matthias Rieger. 2a edició.
6. Agostino Calmet (1756). *Dissertazioni sopra le apparizioni de' spiriti, e sopra i vampiri, o i redivivi d'Ungheria, di Moravia ec..* Venèzia: Simone Occhi.

7. Augustini Calmet (1757). *Gelehrte Verhandlung der Materi von Erscheinungen der Geister und denen Vampiren in Ungarn und Mahren*. Augsburg: Matthias Rieger. 3a edició.
8. Augustin Calmet (1759). *Dissertations upon the apparitions of angels, demons, and ghosts, and concerning the vampires of Hungary, Bohemia, Moravia, and Silesia*. Londres.
9. Augustin Calmet (1759). *Traité sur les apparitions des esprits et sur les vampires, ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie*. 4a edició, 2 vols. Sénonnes.
10. Augustin Calmet; Simon Buchfelner (ed.) (1837) *Abhandlung über Erscheinung der Geister; oder bewährte Erzählungen erschienener guter oder böser Engel, und abgelebter Seelen aus den meisten christlichen Jahrhunderten, mit Aufschlüssen über den Reinigungszustand derselben. Nach der zweiten verbesserte*. Munich: Giel
11. Augustin Calmet; Henry. Christmas (1850). *The Phantom World: the philosophy of Spirits, Apparitions &c.* 2 vols. Londres: Richard Bentley.
12. Augustin Calmet (1855) *Über Geistererscheinungen*. Regensburg: George Joseph Manz.
13. Augustin Calmet (1976). *Des hochwürdigen Herrn Augustini Calmet, Abt zu Senon, Ord.S.Bened., Gelehrte Verhandlung von denen sogenannten Vampiren oder zurückkommenden Verstorbenen in Ungarn, Mähren etc.* Hamburg: Merlin (Merlins Bibliothek der geheimen Wissenschaften und magischen Künste; 3).
14. Augustin Calmet; Roland Villeneuve (1986). *Dissertations sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie*. Grenoble: Jérôme Millon. (Atopia).
15. Agostino Calmet (1986). *Dissertazioni sopra le apparizioni de' spiriti, e sopra i vampiri, o i redivivi d'Ungheria, di Moravia ec.* Camagnola: Arktos (Studi).
16. Augustin Calmet; Lorenzo Martin del Burgo (1991). *Tratado sobre los vampiros*. Madrid. Mondadori (La Cabeza de Medusa, 3).
17. Augustin Calmet; Laiszloi Ferenci (1992). *Angyalokroil, deimonokroil, szellemekroil, valamint a magyar-, cseh-, morvaorszaigi eis szileiziai vaimpirokroil eis kiiseirtetekroil*. Budapest: Holnap Kiadoi.
18. Augustin Calmet. Clive Leatherdale (1993). *Treatise on Vampires and Revenants: The Phantom World*. Brighton : Desert Island.
19. Augustin Calmet; Roland Villeneuve (1998). *Dissertations sur les apparitions des esprits, et sur les vampires ou les revenans de Hongrie, de Moravie, & de Silésie*. Grenoble: Jérôme Million (Atopia).
20. Augustin Calmet; Gillian Bennett (2001). *The Phantom World. Concerning Apparitions and Vampires*. Ware: Wordsworth Editions.
21. Augustin Calmet; Pier Luca Pierini R. (ed.) (2004). *Il libro dei vampiri. Dissertazioni sopra le apparizioni degli angeli, dei demoni, degli spiriti e sopra i vampiri o i redivivi d'Ungheria e di Moravia*. Viareggio: Rebis.
22. Augustin Calmet[sic] (2005). *Abhandlung über Erscheinung der Geister*. Graz: Edition Geheimes Wissen.
23. Augustinus Calmet; Abraham Silberschmidt (ed.); Irina Silberschmidt (ed.) (2006). *Gelehrte Verhandlungen der Materie von den Erscheinungen der Geister, und der Vampire in Ungarn und Mähren*. Rudolstadt: Roter Drache.
24. Augustin Calmet; Mark Benecke (2006). *Über Geistererscheinungen*. Leipzig: Bohmeier.
25. Augustin Calmet, Henry. Christmas (2007). *The Phantom World: The History and Philosophy of Spirits, Apparitions, etc.* Whitefish (Montana): Kessinger Publishing.